energiavirasto
energimyndigheten

Tämä on Energiaviraston sähköisesti allekirjoittama asiakirja.		Asiakirjan päivämäärä on:	10.11.2021
Detta är ett dokument som har signerats elektroniskt av Energimyndigheten.		Dokumentet är daterat:	10.11.2021
This is a document that has been electronically signed by the Energy Authority.		The document is dated:	10.11.2021

Esittelijä / Föredragande / Referendary

Nimi / Namn / Name:	Tuulia Lepistö
Pvm / Datum / Date:	10.11.2021

Ratkaisija / Beslutsfattare / Decision-maker

Nimi / Namn / Name:	Simo Nurmi
Pvm / Datum / Date:	10.11.2021

Tämä asiakirja koostuu seuraavista osista:

- Kansilehti (tämä sivu)
- Alkuperäinen asiakirja tai alkuperäiset asiakirjat Allekirjoitettu asiakirja alkaa seuraavalta sivulta. >

Detta dokument består av följande delar:

- Titelblad (denna sida)
- Originaldokument Det signerade dokumentet börjar på nästa sida. >

This document contains:

- Front page (this page)
- The original document(s) The signed document follows on the next page >

energiavirasto
energimyndigheten

Lausunto 3441/010/2021

Talousvaliokunta
Tav@eduskunta.fi

Talousvaliokunta perjantai 12.11.2021 / U 60/2021 vp

Lausunto komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi (päästökauppadirektiivin, markkinavakausvarantopäätöksen ja meriliikenteen MRV-asetuksen muuttaminen) sekä komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston päätökseksi (markkinavakausvarantopäätöksen muuttaminen)

Eduskunnan talousvaliokunta on 29.10.2021 pyytänyt Energiaviraston asiantuntijaa kuultavaksi ja kirjallista asiantuntijalausuntoa. Käsiteltävänä on Euroopan komission 15 päivänä heinäkuuta 2021 tekemä ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi (päästökauppadirektiivin, markkinavakausvarantopäätöksen ja meriliikenteen MRV-asetuksen muuttaminen) sekä komission ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston päätökseksi (markkinavakausvarantopäätöksen muuttaminen) sekä ehdotuksista laadittu valtioneuvoston kirjelmä.

Energiavirasto toimii Suomessa päästökauppalain (311/2011) mukaisena päästökauppaviranomaisena ja vastaa Manner-Suomen päästökauppajärjestelmän piiriin kuuluvien laitosten päästöluvituksesta ja lupaehtojen valvonnasta, päästöoikeuksien maksutta jakamisesta, päästöoikeusrekisterin (unionin rekisteri) kansallisen osan hallinnoinnista, päästökauppatodentajien hyväksynnästä ja valvonnasta sekä toimii Suomen huutokaupanpitäjänä.

Energiavirasto esittää lausuntonaan kunnioittaen seuraavaa.

Voimassa olevan päästökaupan vahvistaminen ja muutokset markkinavakausvarantoon

Komission ehdotuksen tavoitteena on vahvistaa nykyistä päästökauppajärjestelmää, jotta se osaltaan varmistaa vuodelle 2030 sovitun vähintään 55 %:n päästövähennystavoitteen saavuttamisen. Energiavirasto tukee valtioneuvoston näkemystä siitä, että päästökaupan vahvistamiseksi ja komission ehdottaman päästövähennystason saavuttamiseksi on tarkoituksenmukaista kiristää lineaarista päästövähennyskerrointa, leikata päästökattoa kertaluonteisesti ja vahvistaa markkinavakausvarantoa. Järjestelmän ennustettavuuden ja sääntelyvarmuuden kannalta olisi tärkeää, että päästökaupan piirissä olevat toiminnanharjoittajat saavat mahdollisimman aikaisessa vaiheessa tiedon siitä, miten tavoite toimeenpannaan.

Energiavirasto
Energimyndigheten
Lintulahdenkuja 2 A
FI-00530 Helsinki
Puhelin 029 505 0000
S-posti kirjaamo@energiavirasto.fi
Internet www.energiavirasto.fi

Komission ehdotuksessa energiakatselmuksien suosituksien toimeenpanoa on ehdotettu laitoskohtaisen ilmaisjaon säilyttämisen ehdoksi. Ilmaisjaon määräytyminen on nykyisessä järjestelmässä hyvin yksityiskohtaisesti määritelty pienintä yksityiskohtaa myöten eikä kansallista harkintaa ole käytännössä lainkaan. Ehdotettu muutos toisi järjestelmään uuden elementin, joka saattaisi tuoda epävarmuutta toiminnanharjoittajien tasapuoliseen kohteluun EU-laajuisesti. Voimassa olevan sääntelyn mukaan yrityksen on mahdollista käyttää omaa työntekijäänsä tai ulkopuolista, itse palkkaamaansa konsulttia energiakatselmuksen vastuuhenkilönä. Katselmuksissa ei yleensä myöskään tehdä tarkkoja toimenpide-ehdotuksia eli ne perustuvat arvioihin. Tästä seuraa, että kaikki ehdotukset eivät välttämättä todellisuudessa ole tarkoituksenmukaisia, kun niitä tarkastellaan tarkemmin. Käytännössä suurten yritysten pakollisissa energiakatselmuksissa toimista toteutetaan noin 50 % ja hajonta on suurta. Näin ollen Energiavirasto näkee ehdotuksen täytäntöönpanossa selviä haasteita niin tasapuolisuuden, yhteismitallisuuden kuin valvonnan näkökulmasta.

Voimassa olevien sääntöjen mukaan yksinomaan biomassaa polttavat laitokset eivät kuulu päästökauppadirektiivin soveltamisalaan. Komission ehdotuksessa soveltamisalan ulkopuolelle jäämisen ehtona olisi yli 95% (kestävyyskriteerit täyttävän) biomassan käyttö. Muutos saattaa luoda tietyille laitoksille kannustimen lisätä fossiilisten polttoaineiden käyttöä varmistaakseen päästökaupan soveltamisalassa pysymisen ja ilmaisjaosta hyötymisen.

Lisäksi komissio ehdottaa kestävyyskriteerisääntelyn ja päästökauppajärjestelmän välisen kytkennän vahvistamista. Biomassaa yli 95 % käyttävien laitosten osalta päästökauppajärjestelmään kuuluminen arvioitaisiin jatkossa kestävyyskriteerisääntelyn perusteella. Tämän seurauksena sekä päästökauppaviranomaiset että biomassaa käyttävät laitokset toimisivat jatkossa yhä enenemässä määrin päällekkäisen ja yhä yksityiskohtaisemman sääntelyn ympäristössä. Energiaviraston näkee, että tähän liittyy toimeenpanon näkökulmasta tiettyjä haasteita koskien sääntelyn ennakoitavuutta, selkeyttä ja valvontaa paljon biomassaa käyttävien laitosten osalta. Riskinä on, että on laitoksia, joiden kuuluminen päästökauppaan vaihtelee käytetyn biomassamäärän sekä sen kestävyyden mukaan tai laitoksia, joiden kohdalla ilmenee jälkikäteen, että käytetty biomassa ei ole yli 95 % kestävää mutta laitoksilla ei ole päästökauppalain ja sen velvoitteiden täyttämiseksi edellytettyä päästölupaa ja tarkkailusuunnitelmaa. Energiaviraston näkemys on, että ehdotetun mukaiseen päällekkäisen sääntelyn yhteisvaikutuksiin, selkeyteen ja käytännön toimeenpanon tulisi jatkovalmistelussa kiinnittää erityistä huomioita.

Uusi tieliikenteen ja rakennusten lämmityksen päästökauppajärjestelmä sekä meriliikenteen sisällyttäminen päästökauppaan

Komissio ehdottaa erillisen päästökauppajärjestelmän perustamista tieliikenteen päästöille sekä niille rakennusten lämmityksestä aiheutuville päästöille, jotka ovat aiemmin olleet päästökaupan ulkopuolella. Lisäksi komissio ehdottaa meriliikenteen sisällyttämistä päästökauppaan.

Uuden rakennusten lämmityksen päästökauppajärjestelmän määrittelyssä tulisi varmistaa etteivät molemmat päästökauppajärjestelmät kohdistuisi nykyisen

päästökaupan piirissä jo oleviin toimijoihin. Jatkovalmistelussa tulisikin kiinnittää huomiota järjestelmien rajauksiin.

Hallinnolliset vaikutukset

Ehdotukset voimassa olevan päästökaupan kiristämiseksi sekä kokonaan uudet tehtävät päästökaupassa edellyttävät riittäviä resursseja viranomaisille, jotta järjestelmää pystytään tehokkaasti toimeenpanemaan, ylläpitämään ja kehittämään. Päästökaupan toimeenpano ja valvonta edellyttää sekä päästökauppaviranomaisilta että säädeltäviltä toimijoilta IT-infraa ja henkilöresursseja. Päästökauppa on järjestelmänä jo nykyisellään melko monimutkainen ja ehdotettujen muutosten tarkemman sääntelyn valmistelussa on varmistettava, että lisääntyvä hallinnollinen taakka pysyy maltillisena.

Jakelu Talousvaliokunta